

EUGEN DORCESCU

TĂLMĂCIRI

Notă asupra ediției

Textele cuprinse în această culegere, însoțite de scurte prezentări, fac parte dintr-un proiect de oarecare amploare, pe care ni l-am fixat cu ani în urmă, și care viza traducerea în limba română a creației unor mari scriitori francezi, clasici și moderni, și a unor poeți contemporani de limbă spaniolă, trăitori atât în Peninsulă, cât și în America de Sud. Unele din tălmăcirile realizate până acum au fost publicate fie în edituri (Pierre Loti, Doamna Crizantema, Editura Excesior, Timișoara, 1998; Coriolano González Montañez, Rosa Lentini, cf. infra), fie în reviste de format tradițional, Orizont, Banat, Orient latin, ori în reviste electronice – Agero, Stuttgart, Romanian Vip, Cetatea lui Bucur etc. Altele (Balzac, Hanul roșu), deși definitive, se află încă în manuscris, renunțând, pare-se, la a depăși această resemnată condiție. Traducătorul aduce calde mulțumiri domnului Corneliu Leu, fără al cărui generos îndemn poemele ce urmează n-ar fi fost puse, probabil, niciodată laolaltă.

E. D.

I. TREI MARI POETI FRANCEZI

Alphonse de Lamartine

Autorul celebrelor *Meditații poetice* (1820), precum și al altor lucrări de mai restrâns răsunset, s-a născut în 10 octombrie 1790, la Mâcon, și a murit la Paris, în 28 februarie 1869. Primele sale versuri (*Elégies*, 1813 – 1816) urmează modelele vremii, altfel spus poezia corectă, elaborată savant, dar convențională și, adesea, insipidă, moștenită din secolul anterior (cf. Suzette Jacrès, în *Méditations poétiques*, Larousse, 1968, p. 10 – 11). Anul 1816 aduce, însă, o decisivă cotitură în destinul poetului: Lamartine o întâlnește, la Aix-les-Bains, pe Julie Charles (cunoscută din poezie sub numele de Elvire), a cărei moarte (1817) îl va zgudui profund, transformându-i integral lirismul. « Nu mai imitam pe nimeni, va declara el mai târziu, mă exprimam pe mine însumi...Nu devenisem mai poet, devenisem mai sensibil, mai serios și mai adevărat... ». Acest dramatic episod erotic a trezit în Lamartine « sentimentul grav al existenței și al țelului ei », furnizând substanța vie, durabilă, a impresionantelor sale *Meditații*. Textele marelui romantic își păstrează și azi, într-o măsură apreciabilă, vigoarea originală, convingând prin noblețea simțământului, adâncimea și generozitatea reflecției, frumusețea ideii morale și eleganța frazării. În plus, din câte credem, motivul obsesiv al « exilului » terestru este cât se poate de modern, el anticipând multe din dezvoltările contemporane pe această temă.

LACUL

Astfel, împinși spre țărmuri ce veșnic noi se-arată,
Spre negura eternă purtați, vom izbuti
În oceanul vremii, pe valuri de durată,
Să ancorăm o zi ?

O lac ! Abia-și încheie rotirea lină anul
Și ea, cea așteptată, nu vine. Valul blând
Pe mine mă răsfânge: stând singur, pe limanul
Unde-ai văzut-o stând.

La fel mugeai și-atuncea sub rocile profunde,
Zdrobindu-te amarnic de flancurile lor.
Iar vântul purta spuma freneticelor unde
Spre fragedu-i picior.

Într-un amurg – ții minte ? – hieratica tăcere
Ne-nvăluia. Sub ceruri și de la mal la mal,
Se auzea doar vâsla, ritmata ei cădere-n
Armoniosu-ți val.

Și iată, dulci accente stârniră dintr-o dată
Ecouri fermecate pe țărmul solitar.
Atent și viu e valul, iar vocea adorată
Rosti intens și clar:

“O, timp, oprește-ți zborul ! Și voi, clipe subtile,
De ce goniți așa ?
Lăsați-ne plăcerea acestor tandre zile
Să o putem gusta.

Destui bătuți de soartă cu lacrimi vă imploră –
De ce îi ocoliți ?
Luați-le, cu viața, și chinul ce-i devoră,
Uitați pe fericiți !...

Dar în zadar cer clipei să stea, căci timpul trece
În zbor, ca un bolid.
Spun nopții : ‘Fii mai lentă’. Și dimineața rece
O și topește-n vid.

Să ne iubim ! În vremea cu schimbătoare valuri
Uituci să ne-adâncim.
Ființa n-are porturi. Și timpul n-are maluri –
El curge, noi plutim...”

O, timp gelos, răspunde: e cu puțință oare
Ca dulcile răgazuri de dragoste și dor
Să piară cu aceeași senină nepăsare
Ca și reversul lor ?

Cum asta ? Destrămată-i și urma lor candidă ?
Cu-adevărat pierdute pentru vecie sunt ?
Și vremea, ce le-aduse și vrea să leucidă,
Nu le-o-nvia nicicând ?

Neant, eternitate, genuni de-ntunecime,
Cu zilele ce faceți, pe care le-nghițiți ?
Ne veți reda vreodată extazele sublime
Și tot ce ne răpiți ?

O, lac ! Stânci mute ! Grote ! Păduri întunecate,
De vreme neatinse, ba-ntinerite chiar !
Păstrați-ne-amintirea acelor nopți curate –
(Vai, amintirea doar...)

Să dăinuiască-n tihna și-n zbuciumarea-ți umbră,
O, lac frumos, și-n zarea superbului tău mal,
În stâncile mărețe și-n brazii plini de umbră

Ce se apleacă-n val.

Să dăinuie-n zefirul ce freamătă și trece,
Când calmele ecouri din țărături se desprind –
În astrul ce atinge oglinda apei rece
Cu fruntea lui de-argint.

În vaier vântul, iarba de apă ce suspină
Și blânde aromă din aerul tihnit,
Tot ce palpită, sună și tremură-n lumină
Să spună: “Au iubit”.

IZOLAREA

Adeseori, în munte, sub un bătrân stejar,
M-așez și, melancolic, amurgul mă cuprinde.
Iar ochiul – ca și gândul – nepăsător, hoinar,
În schimbătoare cadre pornește să colinde.

De-o parte – fluviu-n spume, sălbatic și inform:
Balaur ce se-afundă-n obscura depărtare ;
De alta – lacul neted, cu ape care dorm
Și unde steaua serii se-nalță lin, pe zare.

De culmea-ncoronată cu mari desişuri sumbre
Și ultimele raze de soare se desprind.
Careta lunii (blânda regină peste umbre)
Se-nalță, orizontul de negură albind.

Apoi, din turnul gotic își ia deodată zborul,
Văzduhul limpezindu-l, un sunet clar și blând,
Un dangăt ce fixează-n uimire călătorul,
Rumoarea stinsă-a zilei treptat sacralizând...

Dar eu ? Vai, dinaintea atâtor dulci tablouri
Zadarnica-mi privire zadarnic mi-o mai port –
Asemeni unei umbre contemplan lăut și nouri:
Luminile solare n-animă pe cel mort.

Plimbându-mi fără țintă privirile pustii

Peste coline, până înspre imensa treaptă
A zării, între noapte și între miazăzi,
« Niciunde fericirea, îmi zic, nu mă așteaptă ».

Aceste văi, aceste colibe și palate
Obiecte fără farmec și inutile-mi par.
Voi, stânci, pădure, râuri, și tu – singurătate –
O ființă vă lipsește și totu-i în zadar.

Chiar soarele: răsare, se-nalță și declină
Sub ochiul meu atoate și-atotnepăsător.
Răsară, deci. Sau piară: în ceață sau lumină,
Căci zilele nimica nu-mi spun cu zborul lor.

Doar vid, pustietate mi-ar arăta, știu bine,
De l-aș urma pe boltă în uriașu-i mers.
Din tot ce luminează, nimic nu-i pentru mine,
Dorința mea nu află nimic în univers...

Dar poate că, departe de borna sferei sale,
Alt soare (veritabil !), pulsând în alt abis,
Smulgându-mă de-a pururi din a țărâni vale,
Mi-ar scoate dinainte pe cea purtată-n vis.

M-aș îmbăta acolo la marile izvoare,
Aș regăsi iubirea, nădejdea, chipul pur
Al binelui: idee fără de pată, care
Nu are nume-n limba terestrului sejur.

De ce nu pot, vai mie, zburând în zarea-adâncă,
Fantasmă adorată, spre tine să m-avânt !
Pe solul exilării de ce-aș rămâne încă ?
Nimic de-o seamă nu e-ntre mine și pământ.

Când frunza din pădure sub brumă se abate,
O poartă vântul serii pe-ntinsele câmpii –
Și eu, eu sunt asemeni frunzarelor uscate...
Hai, smulge-mă, furtună, și du-mă unde știi !

Leconte de Lisle

Considerat mentorul și cel mai complex reprezentant al Parnasianismului, Leconte de Lisle (1818 – 1894) și-a luat temele și motivele din istorie, din culturile vechi, din spații exotice, opunându-se, uneori, realităților și mentalităților din vremea sa (Poèmes antiques, 1852; Poèmes et poésies, 1855 ; Poèmes barbares, 1862 ; Poèmes tragiques, 1884 ; Derniers poèmes, 1895). O poezie ce impresionează profund, prin vastitatea viziunii, prin plasticitatea grandioasă a descripției, prin plasarea în perspectivă cosmică a destinului individual, indescifrabil precum însuși timpul, prin desăvârșitul echilibrului prozodic. Desigur, și sub acest din urmă aspect, Leconte de Lisle rămâne, întotdeauna, artist (nu acrobat), vizând, adică, frumusețea, perfecțiunea versului (ca unitate semantico-melodică), nu performanțele metrice, sintactice și lexicale în sine. El nu credea, cum se crede azi, destul de frecvent, că, pentru a fi scriitor, pentru a fi poet, nu trebuie să faci nimic, că e de ajuns să fii sensibil, « simțitor », sau să mimezi a fi astfel. Ca orice creator important, Leconte de Lisle era, dimpotrivă, stăruitor pe teribilele sale obsesii și pe capacitatea limbajului de a le recupera. Era preocupat, cel puțin intuitiv, de ceea ce numim acum, generic, ființă. Drept urmare, de cele mai multe ori, enunțul său e încă viu, ardent, adevărat, neerodat de timp, e grav, substanțial și convingător, în nedezmnițita lui solemnitate. Un poet cu vocația tragicului, a sublimului, dar și a de-mitizării, un foarte mare poet, poate prea sumbru totuși.

CLARURI DE LUNĂ

(fragment)

O lume fără formă, abruptă, grea, lividă –
Terifiantul spectru al unui univers
Distrus, zvârlit – epavă – în nesfârșirea vidă –
Infern din care sunet și ardere s-au șters
Și care-și balansează în noapte tristul mers.
Cândva, înveșmântată-n copilăroase grații,
Ea, fericită sferă, pe alte căi pluti –
Cu munți albaștri, ape, silvaticе vibrații,
Cu proaspăta rumoare a mii de ființe vii,
Cu mantia-i de aburi alunecând ușoară,
Cu păsări, miriade, ce cântă și ce zboară,
În purpura celestă și-n adieri zglobii.
De parte de sori tandri, de nopți încântătoare,
În nesfârșitul spațiu evoluează-acum;
Și marile talazuri de beznă, ca o mare,
La țârmurile sale, în stâncării și scrum,
Se sfarmă furioase și își despică drum
Prin palide crevase, uitate, solitare.
Dintr-o zvâcnire, valul acoperă, flămând,
Scheleticele piscuri. Apoi, în cataracte
Coboară și, din goluri cumplite, spumegând,
Reintră în tărâmul tenebrelor compacte.
Dar din ruptura rocii, din negurosul chin
Al valului, din cruda, oribila cădere,

Nimic nu se aude: nici strigăt, nici suspin –
Sinistrul edificiu se macină-n tăcere.
Iar Terra, legănată în vid, ca pe un plaur,
Sub clare solitudini visând și stând de veghe,
Privește, fermecată, la mii și mii de leghe,
Cum luna-ntinde-n spațiu frumosu-i arc de aur.

MOARTEA SOARELUI

A toamnă, vântul, seamă cu-ndepărtata mare,
Plin de-un solemn adio, de ne-nțelese plângeri,
Trist clatină, pe strada pustie unde sângeri,
Frunzarele-nroșite de pulsul tău, o soare !

Cu zboruri nalte, frunza se zbate, dă ocoale ;
Și poți vedea-n amurgul ce către somn înclină
Mari cuiburi, legămate în fluviul de rugină,
Ca-n purpură muiate pe ramurile goale.

Cazi, Astru greu de gloriei, izvor de strălucire !
Mărirea ți se scurge, ca aurul, din rană,
Cum dintr-un piept puternic o ultimă iubire.

Mori deci ! Căci vei renaște: nu-i o nădejde vană.
Dar cine va re-ntoarce în inima-nșelată
Rostirea și căldura și viața de-altădată ?

PEISAJ POLAR

O lume moartă, spumă imensă peste mări,
Abis de umbre sterpe și de lumini spectrale,
Zvâcnire convulsivă de piscuri în spirale,
Curgând fără oprire spre-ncețoșate zări.

Un aspru iad, cu blocuri de negură pe cer,
Plin de suspin, de hohot și strigăte de jale –
Zbor turbure, zbor sumbru de sonuri sepulcrale,
Stârnit de-un vânt sinistru cu goarna lui de fier.

Pe-nalte promontorii, etern legănătoare,
Stau țepeni zei de brumă, ai vechilor popoare,
Mișcați de valul lacom și congelați în vis –

Iar urșii albi, pe albul zăpezii infernale,
Presară, ca în spasme, izvorul lor de bale,
Nebuni de voluptate, cu botul larg deschis.

ULTIMA AMINTIRE

Am viețuit. Sunt mort. Cu ochiul larg deschis,
Fără-a vedea, alene – ca într-o agonie,
Greoi – ca o mulțime ce curge în abis,

Cobor, inert și palid, în neagra-mpărăție,
Cobor, oră cu oră și an cu an. Străbat
Tăcerea, Nemișcarea... Și-o rece reverie.

Nimic nu simt. Ciudata-ncercare s-a-ncheiat.
Ce-i viața ? Am fost tânăr ? Bătrân ? Un oarecine ?
Iubire ? Soare ? – Unde-s ? Treci, trup abandonat.

Rotește-te spre-adâncuri. Porți vidul în retine
Și-n jur uitarea crește mai densă, ceas de ceas –
Visez cumva ? Nici vorbă. Mort sunt. Cu-atât mai bine...

Dar acest spectru ? Rana cumplită ? Și-acest glas
Ce par a fi-ntâmpate cu secole-nainte ?
O, tu neant ! E chipul ce-n inimă-a rămas
Și care-a devorat-o cândva. Mi-aduc aminte...

*(Texte publicate, inițial, într-o înfățișare puțin diferită, în revista
Orizont, Timișoara, nr. 20, 19 mai 1989, p. 8 și reluate, mai târziu, în
Banat, Lugoj).*

Charles Baudelaire

EXAMENUL DE LA MIEZUL NOPTII

Ceasornicul, necruțător,
Scandeză vechea întrebare:
- Ce-ai făcut, ființă pieritoare,
Cu ziua ce-a trecut în zbor ?

- Da, astăzi, vineri, treisprezece,
În ciuda celor ce le știm,
Ne-am complăcut să viețuim
Eretizând cu sânge rece.

L-am blestemat, vai, pe Iisus,
Incontestabilul, divinul,
Și, ca un parazit, bând vinul,
Vreunii monstruos Cresus,

Demoniacă și ocultă,
Ei, brutei, spre a-i fi pe plac,
Am insultat ce ne e drag
Și-am lingușit ce ne insultă.

L-am întristat pe cel umil,
Prostia adorând, enormă –
Fruntea-i bovină și informă
Slăvindu-i-o, călău subtil...

I-am dat Materiei stupide
Sărutul cel mai devotat.
Și am preabinecuvântat
Lumini obscure și putride.

În fine, pentru-a îneca
Vârtejuri simple în delire,
Noi, preoți îngâmfați ai Lirei,
Fălindu-ne a cultiva
Beția verbelor funebre,
Ne-am ghiftuit, deși sătui !...

- Hai, stinge lampa, pune-o-n cui !
Și să ne-ascundem în tenebre.

(Orizont, vineri, 13 decembrie 1991).

II. POETI DE LIMBA SPANIOLĂ

Coriolano González Montañez

LUMINA*

(fragmente)

*

pe nisip
femeia cu pălărie
așteaptă marea

*

faleză:
o pasăre solitară
în lumina roșie

*

nu mai există decât umbră:
urmele mele în nisip
dispar

*

luna plină
deasupra falezei:
palmierul în umbră

*

între umbre
profilul palmierului:
tăcere singură

*

vânt de toamnă
un vultur vânează
împotriva curentului

*

liniște:
în casa pustie
doar o lumânare

*

sub castan
umbra mea și furnicile:
tăcere solitară

*

în crepuscul
cenuși risipite:
vânt cald

*

ploaie de vară:
nori călători

în derivă

*

deasupra plajei
pescărușii așteaptă
micul dejun

*

între mâinile mele
algele se desfac:
marea coboară

*

un pescăruș
peste soarele amurgului:
cerul în flăcări

*

acest țânțar
în paharul meu cu vin:
nu beau singur

*

fereastră deschisă:
pentru ca ploaia să îmbibe
aceste trei versuri

*

în ritmuri egale
tatăl și fiul respiră:

noapte de iarnă

*

încetează ploaia:
melcii dansează
în grădină

*

după furtună
o cărare sinuoasă:
melcul

*

mare de iarnă:
pe plajă valurile
șterg urmele

*

de multă vreme
au încetat să mă privească
ochii aceia

*

acea lumină
îmi arăta drumul
de întorcere acasă

*

nisipul negru
peste pielea bronzată

de unde vântul ?

*

în golf
larma bărcilor:
lumini și umbre

*

într-un colț,
singur, plânge în hohote un copil:
afară-i lumină

*

pe acoperiș
cad șopârle: ploaie
de primăvară

*

în fereastră
chipul reflectat:
nu călătoresc singur

*

vânt în înserare:
pe nisip se șterg
toate urmele

*

refluxul:
amprente de pescăruși:
în urma lor ale mele

*

urcă spre floare
doar o furnică
și apoi zboară

*

unde-i vocea ta ?
unde răcoarea trupului ?
unde-s buzele tale ?
măinile mele rănite:
uscăciunea din aer

---

*Coriolano González Montañez, la luz, Ediciones Idea, Colección Atlántica, Santa Cruz de Tenerife - Las Palmas de Gran Canaria, 2010. Pentru o prezentare a poetului spaniol, locuitor în Tenerife, cf. volumul său de poezie Călătoria, ediția I, Editura on-line Semănătorul, București, 2009; ediția a II-a, Editura Mirton, Timișoara, 2010. Traducere și Precuvântare: Eugen Dorcescu.

Ernesto Sudrex

Născut în Tenerife, Spania, în 1963. Profesor de psihologie socială la Universitatea din Laguna. A publicat mai multe cărți de poezie, precum: El relato del cartógrafo, 1997 ; Las playas – Cuadernos poéticos, 2002 ; 11, 2006 (în colaborare cu pictorul Francisco Orihuela) etc. Poeziile care urmează aparțin volumului La casa transparente, La Caja Literaria, Tenerife, 2007.

CASA TRANSPARENTĂ

(fragmente)

PROLOG

în pământul sării
zace corpul meu

este un corp tânăr încă
cu pielea până azi nebrăzdată de dungile timpului
- abia mărcile vreunui vis imprecis –
și chiar de-aș fi mort
moartea mea este recognoscibilă numai
prin gestul mâinilor mele
- mâni îndreptate spre eternitate –
și prin ușoara
înfiorare din buzele mele
când peste ele cade
ploaia
făcând să înflorească
arborii-flacăra
meri
palmierii

da

pe acest pământ de sare

peste acest rescumpărat trup de sare

URME

*

se crapă de ziua:

a vieții să fie beția

violenta claritate a fulgerului

*

SUS

picior ce se afundă
în nisipul solar al plajelor
mână ce se agață
de roca
salină a țărmlui

spre înăuntru locul

viziunea înspre afară

nu există insule
pustii în privire

*

asediază fără-numele
împinge ne-văzutul

incită rumoarea

surprinde

avansăm poate
deschizându-ne mâinile

*

în zori
după ploaia de noapte
norii se întorc înspre munte

moștenim în fiecare zi plenitudinea soarelui

așa cum în iubire
claritatea ei ne orbește și ne răscumpără

dulce reverberație luminoasă este ființa atunci când trăiește

*

plaja se face pădure
pădurea se face bărăgan
bărăganul munte ultim

muntele străpunge mantaua norilor
și ridicându-și rădăcinile
caută pământul

la fel lumina
la fel viața toată

SEVA SOARELUI

I

cântă lumea
răsună din galbenul salcâmului

arzător este sunetul sevei
ce se înalță spre soare

II

precum balsamul
sub umbră trunchiul

ramura în lumină

III

întârzie în copac
soarele de iarnă

rumoare ochilor
fiecare floare este o știre
o repetată chemare

nu există nălucaire
decât în iminența viitorului

IV

Nu este nimic mai lipsit de apărare decât doi amanți pe o plajă iarna. Briza parcurge, cenușie și calmă, un tors în fața celuilalt; o privire în spate; o mână căzută aproape de coapsă. Fiecare gest luptă cu frigul care sosește. Totuși e cu neputință triumful. Ivadatoare sprintenă, înfrângerea stă înscrisă în trupuri. Precum norii aceia ce se vor întoarce de-ndată spre a acoperi cerul în întregime.

Rosa Lentini*

CITIND-O PE ALEJANDRA PIZARNIK

II

*Umbră veche în centru
unde-n întunecime
dublul este contrariul,
sfâșieri, amândouă, în muzica
ultimei supraviețuitoare
joc împrejmuid marele drum
desfrunzit, al unei poete
ce pune temei negurii sale;
mai târziu locul își pierde răbdarea
după atâta amar de scris
fragmentările
sucedă tăcerilor,
a pleca fără a rămâne
ori a vorbi pentru cei uituci
golul sau preaplinul
poemul imponderabil, uneori
în echilibru cosmic
sau cu o mulțime de flori
caietul școlăresc în apă
unde un stol de păsări
mascate lovesc văzduhul.*

*“Eu sunt cutremurul întregului albastru
căderea”, zicea.*

III

*“Să cazi până atingi adâncul dezolat”.
De cealaltă parte lațul ucigaș
fără pentru ce nici pentru cine.
Trebuie să scrii ca într-un legământ
săpând în umbră, cu lumina înăuntru.
Și zice: “iarna urcă prin mine”
și este mai în sine cu sine însăși.
Tăcerea ți-a luat în stăpânire poarta
șanțul și golul. Cineva trece
ca un lup cenușiu în noapte
cu puii săi jupuiți
în timp ce moartea îi cioplește oasele
ca pe niște sculpturi, ca pe niște flaute.
Tăcerea-i de argint, muzica
de diamant și moartea nu e
un pumnal de aur.*

CHEIA LUMII

Din vechiul Egipt se remarcă geografia sa egocentrică. Desenul lumii în formă de triunghi cu un vârf în jos reunea cele două părți ale țării, cea înaltă și cea joasă. O linie în centru îl împărțea în două. Figura obținută din această reprezentare era cheia vieții, cheia întregii existențe. În termeni generali nordul era bogat și sudul mult mai sărac. Marile capitale precum Memphis, Tebas ori Alexandria înfloreau la frontieră pe malul Nilului sau în deltă aproape de mare.

Egiptul tindea spre stele ori se afunda în nisip.

Cu o imensă cheie a vieții făcută din plumb aurit se deschid astăzi cele două temple din Abu-Simbel sau cel din Luxor, în antica Tebas, cu coloanele sale, obeliscuri, statui de zei și marele bulevard incomplet cu trei kilometri de sfincși ce unea în vechime această ultimă construcție cu cea de la Karnak.

La întorcerea spre vapor după vizita la Luxor, un grup de copii ce-i salutau pe turiști, urmându-i pe aleea ce coboară până s-ajungă la portul înflorit, au făcut un cor în jurul nostru. Fetița cea mai mică, cu un chip frumos ca fața lumii când se trezește, s-a apropiat de fusta mea. Din Egipt

*mi-am adus amintirea acestor obraji iluminați, unde am mers să caut
zborul incredibil al ciucurilor roșii ce înfloresc în salcâmi, și am găsit
fructul seminței pe care am plantat-o ca un sărut, și am făcut-o să
crească, precum o cheie a vieții, în
albul dinților unui surâs.*

POETUL DIN ALEXANDRIA

*Un poem ocru ca o însurare pe plajă la țărmul deltei mărginește
mediterana. Poem ars de soarele amiezii și de vântul de nord.
Poem ce miroase a iod și a salină. Un spațiu alb între versuri apropie
degetul peste
buzele poetului din Alexandria. El și-a înghițit silabele finale ale tuturor
strofelor. Le-a aruncat în ora când refluxul mării le scufundă în
profunzimea nisipului, în adâncimea melodiei valurilor. Într-o zi, chiar
aceste dune marine vor forma unica prezență pe solul Egiptului. Și
atunci, erodate de trecerea timpului a cărui acțiune combinată de sare și
apă le-a șlefuit cântecele, finalurile de strofă vor renaște firesc.
Tocite, vor merge spre moartea lor naturală, precum aceste grăunțe de
somn de care ne
sprijinim capul pe aceste plaje, aceste furtuni roșietice în
vis. Noapte bună nisip, fără un poet care să-ți termine cântecul.*

PASĂREA

*Un bătlan apare din când în când deasupra punții
dă repezi ocoluri și urcă în cursul râului.*

*Penajul său alb lasă o fisură
în cerul înserării*

pe care pânza nopții o va preschimba în lumină.

Țipătul lui deconspiră o mare lăsată în urmă.

*Foarte aproape de coastă ochiul tău se întunecă
pe nisip sub umbra pinilor.*

Trupurile celor ce se scaldă veghează și așteaptă.

Se agită spuma, albă de sare.

*Mai înainte ca ora celor morți să grebleze
timpul plajei, oamenii adorm.*

*Peste capetele lor, ușoară, marea pasăre
a crepusculului iluminează drumul de întoarcere.*

ROZA DE GHEAȚĂ

*Roza sculptează
culorile ei violente în frig
și nu este decât himera rozei
în nea, roza de iarnă,
apă înghețată, alb pe alb,
oferindu-se.*

*Roza trosnește în flacără
și în dezolarea zăpezii
nu există dezgheț prea lent.*

HĂRȚI

III

*În zori ovalul nopții surpându-se
restituie răcoarea ca pe o binecuvântare
și lumea trece pustie precum un răgaz lipsit de cuvinte.
Nedorind să vadă cum se pierd acele străluciri
morții așteaptă ca un oarecare, cineva
să le copieze numele în marele gălbenuș al lunii.
Dragostea este ceea ce încă urmează a se scrie
în acel capăt anonim al cerului
pe care streșinile câtorva acoperișuri îl ascund.
În capătul opus se descoperă zone pure
dispuse a străluci. Pentru o clipă
vocea mea recitând scurtează distanțele.
O întâlnire în spatele unei amintiri
un lot investit ce niciodată nu-și schimbă locul
deși nimic nu se mai reconstituie,
deși nimic nu se statornicește
definitiv după ce va fi sosit,
deși timpul în care ne temem a fi alungați
e cel ce dă putere vieții
și centrul se află aici, plin de dorință
și de absență.*

---

* **ROSA LENTINI** (Barcelona, 1957, Spania), poetă, traducătoare, critic și editor, este licențiată în Filologie Hispanică la Universitatea Autonomă din Barcelona. O bio-bibliografie cuprinzătoare – în Rosa Lentini, *Tsunami și alte poeme*, ediția I, Editura on-line Semănătorul, București, 2011; ediția a II-a, Editura Mirton, Timișoara, 2011. Traducere: Eugen Dorcescu.

Andrés Sánchez Robayna

Născut în Las Palmas în 1952. Profesor universitar de literatură. A fost conferențiar și profesor în diverse centre și universități din Europa și America (São Paulo, New York, Florența, Puerto Rico etc.). A fondat și condus revistele *Literradura* (Barcelona, 1976) și *Syntaxis* (Tenerife, 1983 – 1993), considerată “una din expresiile cele mai înalte ale gândirii critice referitoare la literatură și la artele plastice” din recenta istorie culturală spaniolă. A primit premiul Criticii pentru cartea de poeme *La roca* (1984), precum și premiul Național de Traducere (1982) pentru versiunea sa din întreaga poezie a lui Salvador Espriu. Conduce Atelierul de Traducere Literară de la Universitatea din La Laguna, Tenerife.

CĂRȚI DE POEZIE: *Día de aire (Tiempo de efigies)* (1970); *Clima* (1978); *Tinta* (1981); *La roca* (1984); *Poemas 1970-1985* (1987); *Palmas sobre la losa fría* (1989); *Fuego blanco* (1992); *Sobre una piedra extrema* (1995); *Poemas 1970-1995* (1997); *Inscripciones* (1999), *Poemas 1970-1999* (2000); *El libro, tras la duna* (2002); *En el cuerpo del mundo. Obra poética, 1970-2002* (2004); *La sombra y la apariencia* (2010). **CĂRȚI DE CRITICĂ:** *El primer Alonso Quesada* (1977); *Tres estudios sobre Góngora* (1983); *Museo atlántico* (1983); *La luz negra* (1985); *Poetas canarios de los Siglos de Oro* (1990); *Para leer ‘Primero sueño’ de sor Juana Inés de la Cruz* (1991); *Estudios sobre Cairasco de Figueroa* (1992); *Silva gongorina* (1993); *La sombra del mundo* (1999); *Una lectura* (2007), y *Deseo, imagen, lugar de la palabra* (2008).

ALTE CĂRȚI: *La inminencia (Diarios, 1980-1995)* (1996); *Días y mitos (Diarios, 1996-2000)* (2002).

Oferim cititorilor câteva poeme, traduse în limba română, din recenta sa carte *La sombra y la apariencia*, Tusquets Editores, Barcelona, 2010.

MORMÂNTUL LUI IOAN AL CRUCII

ASPIRAREA aerului
umplea dimineața.

Ai mers, încet,
până la piatra cea gravă.

Nu te-ai dus pentru a vedea,
ci pentru a nu vedea.

Singuri, în dimineață,
tu și singurătatea-ți.

Curgea aerul suav.
Obscuritate, lumina ta.

UNEI FRUNZE USCATE

CA sosită din rămurișuri celeste,
frunză veștedă, cazi pe pământul
splendorii și durerii pentru a ne arăta
săvârșirea, extincția, așteptarea ?

Noi de asemenea, smulși, uscați,
cădem pe pământul nesfârșit,
ca o floare a negării cădem
de la stele până la solitudine.

Și tu cazi mută, fără a ști.
Cazi ca și noi, în tăcere.
Aidoma unui trup nimicitor cazi
pe verticala aerului lipsit de vedere.

O UMBRĂ

PESCĂRUȘI în străvechea incintă:
lumină, aripă și piatră, toate la un loc.

Cine a sosit, cine le vede
așa cum zac în amiază.

Cu ani în urmă a traversat curțile-acestea,
sub alți nori călători.

Cine este umbra care trece acum.
Și cine-ar mai recunoaște-o.

MADRID, PENTRU O ELEGIE

Trec trenuri în martie înțesate de lacrimi,
cuvinte ori șoapte sub un cer adormit,
obraji grăbiți ce se întorc dintr-o dată
amestec de fier în zori.

Claritatea sângelui. În crepuscul
s-au alipit chipuri tăcute.
În toate umbrelele durerii răsunau
îndurările ploii.

***

ERA un cimitir
lângă mare. Devastate,
pietrele dăinuiau
în aerul cald.

Dăinuiau, tăcute,
șterse. Au naufragiat
în lumină. Le-ai văzut
rezistând, încă, asemenea astrelor.

Soarele
ștersese numele

risipite, sub cer,
în lumina flăcării.

FLOARE DE SPIN

UMBRA ta doar
apasă pe lut
mai puțin decât tine.

Și încă mai puțin decât umbra-ți,
pasul nostru-n țărână.

***

CE arde ?

Suntem oglindirea
acelei oglindiri.

Și este un alt an, iată, o nouă rotire
a timpului.

Arde și timpul
înspre neantul său.

Iată: numai cerul se sfarmă.

Elkin Restrepo

Elkin Restrepo, poet, prozator și desenator, s-a născut la Medellín, Columbia, în 1942.

În 1968 a câștigat Premiul Național de Poezie *Vanguardia* cu volumul său *Bla, bla, bla*.

A fost Cofondator și codirector al revistelor *Acuarimántima*, *Poesía*, *DES-HORA*, *Odradek* și în prezent este director la *Revista Universidad de Antioquia*.

A fost invitat la congrese ale scriitorilor și la târguri de c arte în Statele Unite, Israel și Venezuela și poemele sale, care au fost traduse în engleză, franceză, rusă și ebraică, figurează în principalele antologii de poezie columbiană.

A publicat următoarele cărți de Poezie: *La Palabra sin Reino* (1982); *Retrato de Artistas* (1983); *Absorto escuchando el cercano canto de Sirenas* (1985); *La Dádiva* (1991); *Lo que trae el Día* (2000); *La visita que no pasó del jardín* (2002); *Luna blanca* (antología) (2005); *Amores cumplidos* (Antología) (2006).

Ca prozator, a publicat cărțile: *Sueños* (1993); *Fábulas* (1991); *El Falso Inquilino* (2000); *Del amor, lo pasajero* (2007); *La bondad de las almas muertas* (2009).

DESCHIDERE

Erai farmecul acelei zile
neobișnuite

o ființă venită
din ținuturi scânteietoare
pentru a oferi aici
un adăpost.

Ca și cum truda
de a trăi ceva adevărat
aș fi desăvârșit-o eu acum

cu neastâmpărul trandafiriu
al tălpilor tale goale,

al mâinii tale împodobite
cu același jărativ al universului.

Mi-am pus palma pe sânul tău,

gura mea înconjură fără a-i dăuna în vreun fel
acel mugur primăvărativ

și apoi, lunecând, întredeschise
lunara-ți carnalitate.

Grădină la începutul unei noi Biblii.

Dumnezeu este o deschidere.

Dumnezeu este marea deschidere.

SENELITÁ

Oare dragostea va fi aceeași
când voi îmbătrâni

și nici nu voi mai vrea să-mi văd trupul
și desfătarea puțin va mai avea
de-a face cu mine ?

Mă tem de de clipa aceea.

Peisaj răvășit
gând melancolic,

soare ce nu încălzește,

dorință ce nu se întoarce acasă.

Și boala
precum o amantă ranchiunoasă,
îngrijindu-se să nu-ți lase nici un răgaz.

Ce sens
va mai avea să trăiești
de vreme ce iubirea îți refuză promisiunile sale ?

Ah, matrimoniul feroce
al trupurilor frumoase și tinere,

vraja lor pasională !

Dacă există un adevăr,
atunci, acesta să fie:

îmbrățișarea vorace și obscenă
cu viața,

un cântec crud de proxenet,

și aroma fidelă a unei femei.

Căci bătrânețea numai atât îți spune:
să te întinzi alături de durere.

PROMISIUNE

Sarcofagul, masca, ustensilele
sunt de aur masiv și pietre prețioase.

Pe ziduri bogăția
pictografică a conjurărilor magice
- pe care tânărul faraon trebuie să le împlinescă
spre a se trezi la o altă viață -,
este la fel de imensă precum aceea pe care o păstrează
cuferele și vasele din diverse săli.

O descoperire ce nu suferă comparație,
și locuința din urmă
a celui care în viață strălucea aidoma unui astru
undeva în preajmă.

Venerat ca un zeu,
a fost o întâmplare de neînțeles
să-i sosească moartea
când abia i se iveau tuleiele
deasupra buzei.

Tragedii precum aceasta
se cuvine a fi primite în resemnare.

Acum tânărul zeu zace într-un somn
din care nu poate evada,

și totul va depinde – ca întotdeauna –
de sacerdoți, miniștri și servitori,
singurii oameni de la ale căror relații cu condiția divină
aspiră a trage vreun folos.

Dar ei fac ceea ce este partea lor
și contruiesc mormântul (în sarcofag
chipul masiv are alături un altul asemenea lui
și acest altul joacă mai cu seamă rolul
de pecete și protecție),

și va fi nevoie să treacă multe secole
pentru ca tânărul faraon să fie restituit vieții,

nu celei așteptate,

ci aceleia, alta,
unde știrea, documentul,
și celebritatea

- mai eficiente decât orice formulă magică-

se zice că promit
o existență cu mult mai durabilă.

ILUMINARE

În timp ce împinge căruciorul de cumpărături
și caută pe rafturi produsele

(încă un ins în acea mulțime ce umple magazinul),

pe neașteptate îl ajunge din urmă amintirea
unei zile de acolo din copilăria sa

- un moment nemuritor, dacă vrei,
într-atât de diferit de celelalte, încât și azi îl mai ia prin
surprindere
și-l înfioară iarăși ca atunci - .

Trebuie să se oprească și să închidă ochii;
pentru o clipă viața pare a se atașa unei alte ordini

și a străluci sub îmbrățișarea divină.

(Aproape de etalajul acoperit cu gheață
unde se expun merluciu și raci, sub lumina albă,
amestecat în clientela ce străbate
magazinul, el a trebuit să se oprească un moment:

de acolo, din fructul ermetic al copilăriei,
îi sosea un semn, amintirea liniștitoare
a unor indicibile prezențe,

și fu nevoit să-și întoarcă privirea ca un posedat,
când simți că viața întreagă era prea puțin încăpătoare
pentru a face loc unei asemenea clipe).

SLUJIRE

Acum, când cunoaște secretele slujirii sale,
locuri precum Patmos sau Istanbul,
ori însuși Efesul,
ar fi perfecte pentru a da
versurilor sale accentul ce le lipsește.

Tărâmuri unde clocotește istoria
și în larma-nserării
încă răsună acel ceva
ce merită să fie auzit de ființa umană.

Acolo,
unde piatra păstrează încă forma
mutilată a vreunui zeu ce-a plecat,

sau îi perpetuează sclipirea în ulcica domestică.

Să mergi acolo și să te dedici versului,

șlefuirii lui precum aceleia a unui antic vas.

editia on-line www.cartesiarte.ro

Aceasta carte poate fi comandata la adresa:

<mailto:ed799414@gmail.com>